

NIEUWSBRIEF

Coördinatie Rampenbestrijding Waddenzee

Dit is de eerste editie van de CRW-nieuwsbrief in 2013. De nieuwsbrief geeft achtergrondinformatie over het Incidentbestrijdingsplan Waddenzee (IBP-W) en de toepassing hiervan in de praktijk.

Colofon
(Eind)redactie:
Tina M. Lageweg, Jan Regeling,
Ron Veenstra

Vormgeving:
Klaas Pot

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Ron Veenstra, secretaris van het CRW: 088 22 999 53 of r.veenstra@vrfryslan.nl. Of kijk op www.vrfryslan.nl/crw.

CRW op het web:
www.vrfryslan.nl/crw

Verder in dit nummer:

- AOV-bijeenkomst 2012
- Veiligheid hulpverleners op het water
- CRW betrokken bij herziening Wadloopverordening
- Eerste OTO-netwerkdag
- Interview Germ Martini

Op koers voor optimale incidentbestrijding

Op 29 november jl. vergaderde het Bestuurlijk Waddenzee Overleg (BWO) bij de Meldkamer Noord Nederland (MkNN) in Drachten. Op de agenda voor deze bijeenkomst stond een breed palet aan besprekingspunten, waaronder de voortgang implementatie IBP-W. Het Programma 2013-2014 Coördinatie (incidenten en) Rampenbestrijding Waddenzee en het Jaarplan Multidisciplinair Oefenen (OTO)2013 werden tijdens de vergadering vastgesteld.

Voortgang implementatieplan IBP-W

Het BWO heeft in 2010 het implementatieplan IBP-W 2010-2014 goedgekeurd. Jaarlijks wordt de voortgang besproken. Een van de aandachtspunten in het implementatieplan is de vorming van een actiecentrum (AC-)water ten behoeve van een Regionaal Operationeel Team, ROT. In tegenstelling tot eerdere planvorming komt er geen fysiek AC-water. Over de wijze waarop het AC-water dan vorm krijgt, vindt verdere afstemming met de waterpartners plaats. Het BWO wordt hierover nader geadviseerd.

Voortgang meldkamerprocessen

Een ander aandachtspunt is het project 'implementatie water in de MkNN', dat in 2012 niet de geplande en beoogde voortgang kon brengen. Het BWO heeft zijn zorg geuit over het feit dat de afhandeling van waterincidenten nog niet op de meest efficiënte manier verloopt en zal deze zorg delen met het MkNN.

Voortgang dekkingsplan

Zorg heb ik ook over de regie op het dekkingsplan en de herpositionering van de diverse varende eenheden op het Wad. Deze herpositionering, ingegeven door de wens efficiënter te werken, heeft gevolgen voor het dekkingsplan en kan ook consequenties hebben voor de hulpverlening op de Waddenzee. Binnen het BWO is de afspraak gemaakt dat ik alle partijen zal attenderen op het dekkingsplan, op het gebruik van dit plan en op de regierol van RWS. De directeur Water van RWS heeft toegezegd dat RWS een regierol wil vervullen op het hebben van een actueel overzicht van alle overheidsschepen actief en/of gestationeerd op de Waddenzee.

Coördinatie en regie

Naast de zorg voor een aantal processen constateert het BWO ook dat haar rol zich –voor veel onder-

werpen- kan beperken tot coördinatie en regie. Dit is een rol die in het verlengde ligt van de eigen verantwoordelijkheden van de diverse partners. Voor mij een signaal dat de rol van het BWO ertoe doet en voorziet in een behoefte.

Jaarplan Multidisciplinair Oefenen 2013

Het OTO-jaarplan is opgesteld op basis van de inbreng van de OTO-veiligheidsbureaus van de Veiligheidsregio's Groningen, Fryslân en Noord-Holland-Noord, Rijkswaterstaat, Kustwachtcentrum en politie/KLPD. Het plan bevat de ambities op het gebied van uniform werken, gebiedsoverstijgend handelen en het delen van informatie. Deze ambities zijn vertaald naar concrete inbreng en randvoorwaarden voor de geplande oefeningen. Bij de vaststelling van dit OTO-jaarplan door het BWO is -op verzoek van het KLPD- het onderwerp forensische opsporing toegevoegd aan de programmering.

Samenwerking in 2013

De komende jaren staan er Sail-evenementen op stapel in Den Helder (2013), Harlingen (2014) en Delfzijl (2016). Dergelijke grootschalige evenementen vragen veel van de betrokken veiligheidspartners. De rode draad is dan het uniform en gebiedsoverstijgend handelen en het adequaat delen van informatie. Zowel in de preparatie- als in de repressiefase hoeven partners niet keer op keer het wiel uit te vinden. Er wordt geoefend. Het overleg met rederijen, havenmeesters en bergers krijgt een vervolg, evenals de nautische incidentmanagement-opleidingen en veiligheidstrainingen.

In 2013 start Rijkswaterstaat met de vertaling van het ecologisch spoorboekje naar het niveau van opleiden, trainen en oefenen. In 2013 worden ook operationele en bestuurlijke netwerkbijeenkomsten georganiseerd. Alle verschillende activiteiten die in het kader

van incidentbestrijding in het Waddengebied worden georganiseerd, kunt u vanaf dit voorjaar raadplegen op de activiteitenkalender van het CRW, via www.vrfryslan.nl/crw. Vanaf 1 maart 2013 is het CRW ook te volgen via Twitter: CRW_regeling. Door inzet van digitale

communicatiemiddelen wil het CRW-secretariaat vaker en meer actuele (achtergrond)informatie met u te delen.

Zo blijven we op koers voor optimale incidentbestrijding. • *Marijke van Beek, voorzitter BWO*

AOV-bijeenkomst 2012

De jaarlijkse bijeenkomst voor ambtenaren openbare orde en veiligheid (AOV) van aan de Waddenzee grenzende gemeenten, vond op 24 september plaats in Lauwersoog. Vrijwilligers van het KNRM-station 'Lauwersoog' hadden voor deze gelegenheid de deuren gastvrij geopend.

De AOV-bijeenkomst wordt jaarlijks georganiseerd door het CRW in samenwerking met een partner in de keten van incidentbestrijding. Doel van de bijeenkomst is het uitwisselen van informatie en ervaring, netwerken en

kennismaken met een partner die betrokken is bij incidentbestrijding op de Waddenzee. Er werden verschillende presentaties gegeven. Toni Bezema van gemeente De Marne vertelde over zijn eerste ervaring als OvD-Bz (bevolkingszorg) bij deelname aan een wadloopoefening met inzet van CoPI. Jan Regeling, operationeel medewerker van het CRW, nam de aanwezige AOV-ers mee in het gebruik van het Landelijk Crisis Management Systeem (LCMS) in relatie tot het IBP-W. Vervolgens informeerde Larissa Zijm, AOV-medewerker van de gemeente Den Helder

over het periodiek overleg met de havenmeesters in het Waddengebied. Roland Wijmenga, medewerker van het RCW en Rijkswaterstaat verzorgde een presentatie over het ecologisch spoorboekje. Ook vertelde hij over olieopslag bij de Eemshaven. Kees Preijde, teamleider van de Waterpolitie vertelde over de inzet van politie en de verschillende andere handhavers op het water. Tina Lageweg, communicatieadviseur van het CRW ten slotte, informeerde over de uitkomsten van een onderzoek naar kennis van, ervaring met en informatiebehoefte over het IBP-W onder de burgemeesters van de Waddengemeenten.

Na deze presentaties was het tijd voor actie, om de AOV-ers zelf te laten ervaren hoe hulpverlening op het water onder invloed staat van weerelementen. Onder begeleiding van de KNRM werd met twee boten gevaren tussen Lauwersoog en Schiermonnikoog. Tijdens de tocht werd door de deelnemers het 'overstappen op zee' beoefend. Na een tocht van een uur, werd de middag op het KNRM station afgesloten.

Stagiaire Guido Pranger van de VR Fryslân schreef een uitgebreid verslag (met achtergrondinformatie) van de AOV-bijeenkomst. Dit verslag is te vinden op de site van het CRW: www.vrfryslan.nl/crw.

Veiligheid hulpverleners op het water

Het CRW-secretariaat geeft inhoud aan de implementatie van het IBP-W. Ook werkt het secretariaat nauw samen met het secretariaat van de SAMIJ (Samenwerkingsregeling ongevallenbestrijding IJsselmeergebied) in het kader van de implementatie van het Incidentbestrijdingsplan IJsselmeergebied (IBP-IJ). Verder is het Veiligheidsbureau van de Veiligheidsregio Fryslân - waar het CRW-secretariaat is ondergebracht - belast met de regie op de implementatie van het Incidentbestrijdingsplan Hoofdvaarwegen en

Friese Meren (IBP-HV). Dit IBP-HV is onlangs vastgesteld.

Een prominent punt uit de implementatieplannen van deze incidentbestrijdingsplannen is het onderwerp 'veiligheid hulpverleners op het water'. In het kader van dit onderwerp zijn de afgelopen jaren een aantal stappen gezet, waaronder:

- Als een van de resultaten van het project Waterrand (2006-2009) verscheen de Handreiking Opleiden, Trainen en Oefenen

(OTO). In deze handreiking is een paragraaf opgenomen over Veiligheid.

- Bij de Veiligheidsregio's Noord-Holland-Noord, Fryslân en Groningen is een inventarisatie gedaan naar de wijze waarop in beleid, uitvoering en OTO wordt omgegaan met de inzet van hulpverleners (brandweer, ambulance) op het water. Uit het onderzoek bleek dat er geen eensluidend beleid is ten aanzien van het al of niet opstappen (opstapregeling) van landhulpverleners bij incidenten op (gemeentelijk ingedeeld)

water. Verder bleek dat er nog geen eensluitend beleid en uitvoering is scholing en training in het kader van veiligheid. Partijen worden hierover geïnformeerd over de verschillen en de mogelijkheden om deze verschillen te overbruggen.

Op 4 december jl. werd een pilottraining Veiligheid aangeboden aan de OTO functionarissen van Brandweer en Ambulance, van de Veiligheidsregio's Noord-Holland-Noord, Fryslân en Groningen. De inhoudelijke verzorging van deze trainingsdag werd verzorgd door het CRW-secretariaat en de operationele dienst en Reddingstations Lauwersoog en Schiermonnikoog, van de KNRM.

Het doel van deze training was tweeledig. Enerzijds werd de training gebruikt om OTO-functionarissen inzicht te geven in het veiligheidsvraagstuk zoals dit van toepassing is bij inzet van landhulpverleners op het water. Anderzijds werd met de training beoogd te komen tot een gedragen format en inhoud voor toekomstige veiligheidstrainingen.

Tijdens de nabespreking bleek dat de deelnemers het belang om te investeren in veiligheid onderschrijven. De manier waarop vorm kan worden gegeven aan dit thema krijgt de komende tijd aandacht binnen de genoemde veiligheidsregio's, Brandweer en Ambulance. Het CRW-secretariaat bewaakt, vanuit haar bovenregionale regierol, de voortgang op dit onderwerp.

CRW-secretariaat betrokken bij herziening Wadloopverordening

Momenteel herziet de Provincie Fryslân de Wadloopverordening. Hiervoor is de provincie in gesprek met verschillende wadlooporgani-

saties en hulpverleningsdiensten. Daar waar voorheen belasting van de natuur het prominente aandachtspunt in de verordening was, is dat nu primair veiligheid.

grootte, het maximum aantal wadlopers op het Wad (tegelijkertijd) en wadlopen onder winterse omstandigheden, alsook de beschikbare hulpverleningscapaciteit. De gesprekstema's kennen uiteraard een relatie tot tijd en tempo van hulpverleningsprocessen in geval van nood.

Foto: Annelies Ruesink

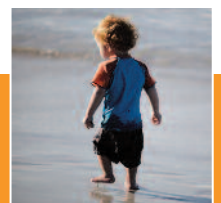
Bij de inhoudelijke behandeling van het veiligheidsvraagstuk is de inbreng van de operationele hulpverleningsdiensten (ondermeer Kustwacht, KNRM en KLPD) gewenst. Het CRW-secretariaat vertegenwoordigt deze operationele diensten bij de gesprekken. Onderwerpen die ter tafel komen zijn onder andere de invoering van een aan- en afmeldingsplicht, de kennis, vaardigheden en diplomering van gidsen, de registratie van deelnemers, maar ook zaken als maximale groeps-

Momenteel zijn de gesprekken over een nieuwe Wadloopverordening nog volop gaande. Het doel is de nieuwe verordening voor de start van het komende wadloopseizoen gereed te hebben. In het kader van de implementatie van het IBP-W worden de wadlooporganisaties vanaf 2013 ook door het CRW-secretariaat uitgenodigd voor regulier overleg.

Najaar 2013: eerste OTO-netwerkdag

De werkgroep Opleiden, Trainen en Oefenen (OTO) CRW organiseert in 2013 een netwerkdag Incidentbestrijding Waddenzee. Doel van deze dag is betrokken diensten en functionarissen gelegenheid te geven om kennis en ervaring te delen en aandacht te hebben voor de actuele ontwikkelingen in het kader van incidentbestrijding op de Waddenzee en de implementatie van het IBP-W.

De precieze datum voor deze operationele netwerkdag is nog niet bekend, maar vast staat dat deze in het najaar 2013 zal plaatsvinden. De voorbereiding van de bijeenkomst is in handen van de werkgroep OTO en het CRW-secretariaat. Ideeën over de vorm en inhoud van deze netwerkdag zijn van harte welkom. U kunt hiervoor contact opnemen met Jan Regeling, via e-mail: j.regeling@vrfryslan.nl.

Interview: Germ Martini neemt afscheid als Operationeel Inspecteur van de KNRM “De grootste zekerheid op zee is de onzekerheid”

Op 30 augustus 2012 nam Germ Martini beroepsmatig afscheid als Operationeel Inspecteur van de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij. Met het vertrek van Germ verliest de KNRM en daarmee dus ook het CRW netwerk een betrokken, deskundig, gewaardeerd en zeker ook authentieke collega.

Al sinds de jaren '80 van de vorige eeuw is Germ betrokken bij hulpverlening op het water. Destijds organiseerde Germ oefeningen met rederijen die vanuit de Eemshaven actief waren in de Boetevaart. Vanuit de Eemshaven opereerde destijds het zogenoemde Reddings Ondersteunings Flottielje (ROF). Binnen het ROF waren een aantal particuliere booteigenaren, met zogeheten RIB's, beschikbaar voor hulpverlening op onder meer de Waddenzee en de Eems. In de jaren '90 is de ROF onder de vleugels van de KNRM gekomen en is het KNRM reddingstation Eemshaven ontstaan. Van dit reddingstation is Germ tot op de dag van vandaag vrijwillig secretaris van de Plaatselijke Commissie.

Germ raakte in 2001 betrokken bij het toenmalige Waddex; een overlegorgaan, dat op het Friese gedeelte van de Waddenzee multidisciplinaire hulpverleningsoefeningen organiseerde, gericht op grootschalige incidenten met veerboten. “Waardevol van dit overlegorgaan was dat water- en landhulpdiensten, maar ook de doelgroep -de veerbootrederijen- op basis van gelijkwaardigheid, samen aan tafel zaten en elkaars mogelijkheden en onmogelijkheden leerden kennen”, blikt Germ terug op deze periode.

In 2004 ontstond onder de vlag van de Provincie Fryslân het Coördinatieplan Rampenbestrijding Waddenzee. Dit plan was met name gericht op rampenbestrijding op de gehele Waddenzee. In 2011 werd dit plan vervangen door het Incidentbestrijdingsplan Waddenzee (IBP-W). Het IBP-W richt zich op de totale incidentbestrijding op de gehele Waddenzee. “Er is de afgelopen jaren best veel bereikt”, constateert Germ. “Er zijn nu vier benoemde nautische processen, waaronder Search and Rescue. Procesverantwoordelijkheden van land- én waterhulpverleningsdiensten zijn nu duidelijk beschreven. Landhulpverleners moeten deze procesverantwoordelijkheid erkennen en herkennen. Door de komst van de Officier van Dienst Water en de SAR Liaison (Kustwachtfunctie die wordt

geleverd door de KNRM red.) op CoPI niveau is de aansluiting land- en water hulpverlening, beeld- en besluitvorming en dus de totale multidisciplinaire bestrijding van incidenten op de Waddenzee nu absoluut beter als tien jaar geleden. Zeker na 2006 zijn er stappen voorwaarts gezet. In 2006 had Crisismanagement Groningen tijdens een CoPI oefenweek als eerste aandacht voor de

borging van het proces aansluiting incidentbestrijding land en water.”

In het verlengde van het IBP-Waddenzee staat er nu een duidelijke CRW-structuur met een Bestuurlijk Waddenzee Overleg, Operationeel Waddenzee Overleg en een Werkgroep Opleiden, Trainen en Oefenen. “Het is en blijft belangrijk dat alle disciplines bij elkaar aan tafel zitten, elkaar versterken”, meent Germ. “Na de overgang van het Coördinatieplan Rampenbestrijding Waddenzee naar IBP-W, waarbij de aansturing verschoof van de Provincie Fryslân naar het veiligheidsbureau van de Veiligheidsregio Fryslân, heeft de KNRM haar plek wel even moeten ‘bevechten’. Uiteindelijk is dit goedgekomen. De KNRM is nu vertegenwoordigd op alle niveaus binnen het huidige CRW. Ik acht het ook van belang dat bijvoorbeeld een LNV (Min. EL&I) is vertegenwoordigd binnen het CRW. Veiligheid en natuurwaarden zijn tenslotte onlosmakelijk met elkaar verbonden. Hoe als KNRM om te gaan met de natuurwaarden van de Waddenzee is vanuit een intrinsieke motivatie opgenomen in de voorschriften en richtlijnen voor de reddingstations.”

Positief kritisch als hij altijd is geweest, wil Germ het CRW-netwerk nog wel wat advies meegeven. “Bij incidenten op het water ben

je in principe altijd ‘te laat’. Gevoel van urgentie en de absolute wil om als -bij incidentbestrijding op de Waddenzee- betrokken partijen samen te werken is dus van levensbelang. Zelfredzaamheid op het water is een noodzakelijk iets. Dit geldt voor zeevarenden, watersporters, maar ook bijvoorbeeld voor wadlopers. Het kost, afhankelijk van de afstand tot de kust en heersende weers-

omstandigheden, gewoon tijd voordat hulpdiensten bij een incident op het water daadwerkelijk ter plaatse zijn. Zelfredzaamheid en hulp van in de nabijheid zijnde passanten kunnen het verschil maken tussen leven en dood. Besteed daarom aandacht aan bewustwording, zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid.”

“Verder wordt de Waddenzee ondieper, dus bereikbaarheid wordt steeds meer een zorgpunt. Het lijkt mij van belang dat, met ondersteuning door de overheid, heroverweging van in te zetten reddingsmiddelen plaatsvindt. En hoewel ik het hier als laatste noem, vind ik zorg voor de eigen mensen van het grootste belang. Uiteraard moeten zij beschikken over de beste schepen en veiligheidsmiddelen. Ook leren van incidenten en daaruit procedures en werkwijzen aanscherpen is noodzakelijk. Zo is door de KNRM en de Kustwacht afgesproken dat bij slechtere weersomstandigheden altijd meerdere reddingseenheden tegelijkertijd worden gealarmeerd en ingezet. Dit is met name om elkaar te kunnen ondersteunen als dat nodig is. Toch dient de nadruk te liggen op de mens vóór het systeem. Investeren in kennis en vaardigheden van de mens en uitgaan van -en als organisatie vertrouwen op- ‘goed zeemanschap’.”